

Dnr: I2021/02052

Infrastrukturdepartementet

Linus Klackenbergs
linus.klackenberg@energigas.se

bjorn.telenius@regeringskansliet.se
iohan.malinen@regeringskansliet.se

Stockholm 23 september 2021

Synpunkter på Kommissionens förslag till revidering av förnybartdirektivet (REDIII)

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, tackar för inbjudan att bidra med synpunkter på Kommissionens förslag till reviderat förnybartdirektiv från 14 juli 2021 (REDIII).

Energigas Sverige har endast haft möjlighet att på denna korta tid mycket översiktligt och endast i viss mån kunnat analysera förslaget. Det är också svårt att se hur RED samverkar med övriga förslag inom Fitfor55-paketet och att bedöma den sammanvägda konsekvensen av förslagen. En sammanvägd konsekvensanalys av förslagen efterfrågas. Energigas Sverige ber att få återkomma efter hand med ytterligare synpunkter.

Sammanfattning

Energigas Sverige är positiva till den höjda ambitionen för förnybar energi och det höjda bindande EU-målet för förnybar energi. Vi är dock tveksamma till att ytterligare detaljregleringar och submål för olika energislag eller för olika sektorer införs och att EU-lagstiftningen ytterligare reglerar hur målen ska nås, bland annat genom skyldigheter direkt på leverantörer. Det försvårar nationella styrmedel och möjlighet till kostnadseffektiva marknadslösningar.

Vi är starkt kritiska till att Kommissionen föreslår en rad skärpningar i hållbarhetskriterierna för bioenergi och framför allt från skogsbiomassa, redan innan de nya hållbarhetskriterierna har börjat tillämpas. Det riskerar att ytterligare hämma och fördyra hållbar bioenergi.

Energigas Sverige ser också risker med att Kommissionen genom ett antal delegerade akter får besluta om vissa bestämmelser långt efter att direktivet trätt i kraft. Det gör det nära omöjligt att veta vad vissa mål och bestämmelser innebär och förfarandet ger lite möjlighet att påverka. Vi efterfrågar också att olika förnybara bränslen och energislag hanteras och värderas likvärdigt såväl i RED som i annan lagstiftning, genom att livscykelutsläpp tillämpas på ett likvärdigt sätt baserat på faktiska förhållanden.

Energigas Sverige anser också att oklarheterna och nyttorna med unionsdatabasen är så pass stora att istället för att utvidga den till alla hållbara förnybara gaser bör förnybara gaser helt utgå tills en helhetslösning som snarare bygger på ett utvecklat och fungerande system med ursprungsgarantier för gas presenteras. Vi motsätter oss också att Kommissionen ska införa ytterligare krav genom delegerad akt.

Positivt med ökad ambition men problematiskt med ökad detaljreglering genom olika submål

Energigas Sverige tillstyrker att det bindande förnybartmålet för EU som helhet höjs till 40 procent. Vi ställer oss dock tveksamma till ytterligare sektorsmål, särskilt bindande sådana. Det är positivt att förnybar vätgas stimuleras, men vi är kritiska till att det på EU-nivå införs ytterligare bindande krav som specificerar enskilda tekniker, samtidigt som begränsningar finns för viss bioenergi. Däribland den bindande subkvoten för förnybara bränslen av icke biologiskt ursprung i transportsektorn och att det bindande målet att industrins vätgasanvändning 2030 till minst 50 procent ska bestå av förnybar vätgas från elektrolys. Vi påminner i sammanhanget om att vätgas även kan produceras genom reformering av biogas. All hållbar och förnybar energi bör bedömas och kunna bidra utifrån dess livscykelutsläpp snarare än genom tvingande kvoter för enskilda energislag, råvaror eller tekniker.

Energigas Sverige är positiva att förnybartmålet för transportsektorn görs om från energimängd till ett reduktionsmål, även om ambitionsnivån är för låg. Energigas Sverige tillstyrker också att artikel 7a i FQD stryks. Den fyller ingen funktion längre då målet i artikel 25 ändrats till ett reduktionsmål.

Vi emotsätter oss dock att EU-lagstiftningen anger på vilket sätt transportmålet ska uppnås och anser att regeringen måste se till så att skrivningarna inte innebär att kvotplikt behöver införas (*MS shall set an obligation on fuel suppliers*). Flexibilitet för olika nationella styrmedel för att uppnå målen måste värnas. För fordonsgas i Sverige är det inte lämpligt med kvotplikt utan fortsatt möjlighet att tillämpa skattebefrielse och produktionsstöd måste säkerställas.

Energigas Sverige är också starkt kritiska till att Kommissionen fortsatt avfärdar att hänsyn ska tas till drivmedlets livscykelutsläpp i bland annat CO₂-normerna som därmed utesluter nya biogasbilar i Sverige efter 2030 (genom exempelvis ett creditsystem eller Carbon Correction Factor som bland annat gasbranschen föreslagit), när man samtidigt omvänt föreslår att medlemsstaterna måste införa ett creditsystem med handlingsbara certifikat för förnybar el som drivmedel som drivmedelsleverantörerna får använda för att uppfylla sina skyldigheter gentemot transportmålet. Det är en detaljreglering som styr medlemsländernas möjligheter till träffsäkra nationella styrmedel, samtidigt som det är inkonsekvent och ensidigt gynnar en viss teknik utan hänsyn till den verkliga klimatnyttan.

Energigas Sverige är positiva till att dubbelräkningar av vissa typer av biodrivmedel i stor utsträckning föreslås tas bort. Vi är också positiva till att reglerna för hur förnybara bränslen med icke-biologiskt ursprung (RFNBO) ska räknas till förnybartmålet styrs upp.

Viktiga regler bör inte skjutas på framtiden och regleras genom delegerade akter

Energigas Sverige anser att konstruktionen att Kommissionen ges mandat att genom delegerade akter ta fram bestämmelser i efterhand bör användas med stor försiktighet. Det blir omöjligt att i förväg veta vad bestämmelserna och målen faktiskt innebär och det innebär brist på transparens och möjligheter att påverka. Energigas Sverige avstyrker exempelvis:

- Att Kommissionen genom delegerad akt ges mandat att utvidga scopet och kraven i unionsdatabasen Art 31
- Att bestämmelser för vad som ska anses vara RFNBO och hur växthusgasutsläppen ska beräknas hänvisas till en delegerad akt senast fem år efter ikraftträdandet i Art 29. I RED II och artikel 28 p5 anges att man ska återkomma senast 31 december 2021 med delegerad akter som fastställer metoden hur man ska på växthusminskning från RFNBOs som nu istället skjuts 5 år framåt i tiden? Det är orimligt att bindande mål för RFNBO införs innan det har definierats hur dessa ska bestämmas och beräknas
- Att Kommissionen genom delegerad akt ska ta fram bestämmelser för kaskadprincipen och vilken biomassa som ska anses hållbar att använda för bioenergi ett år efter direktivets ikraftträdande.

Hållbarhetskriterierna bör inte revideras redan innan de börjat tillämpas

Energigas Sverige avstyrker att förslaget innehåller skärpta och ytterligare hållbarhetskriterier. Först efter en utvärdering av regelverket efter att det tillämpats några år kan det bli aktuellt med revision av kriterierna, och bara om det kan påvisas att de faktiskt leder till de miljörisker som man vill undvika. Det är redan omfattande administrativa krav på bioenergi och ytterligare detaljerade regler, rapporteringskrav och kriterier redan nu är inte lämpligt. Det minskar möjligheten för hållbar bioenergi att bidra till klimatmålen genom att tillgänglig biomassa inte utnyttjas, det hämmar investeringar och driver upp kostnaderna för bioenergi.

Energigas Sverige avstyrker att bestämmelser om kaskadprincipen införs som villkor i RED och avstyrker att Kommissionen i delegerad akt ska ta fram dessa bestämmelser som kommer att avgöra vilken biomassa som får användas för bioenergi, och vilka styrmedel som får finnas för bioenergi från skogsbiomassa. Energigas Sverige stödjer principen som sådan men anser att principen i stort redan tillämpas i Sverige och att en sådan detaljreglering på EU-nivå inom ramen för hållbarhetskriterier för bioenergi riskerar att slå helt fel och hämma bioekonomin och tillgången på och användningen av bioenergi.

Energigas Sverige anser att regeringen bör se till så att all förnybar energi värderas likvärdigt utifrån livscykelutsläpp så att inte elens eller elektrobränslens klimatpåverkan underskattas genom användning av andra konstruerade beräkningsgrunder eller fossila jämförelser. Det gäller såväl i RED som i andra lagstiftningar som CO₂-normer för fordon. Vid beräkningen av bidraget från förnybar el som drivmedel till reduktionsmålet för transportsektorn i REDIII föreslås i Art 27 att minskningen ska motsvaras av mängd förnybar el multiplicerat med utsläppsfaktorn för fossila jämförelsen för el $EC_{F(e)} = 183 \text{ g CO}_2\text{-ekv/MJ}$. Andelen förnybar el av den el som används i transportsektorn bestäms från energimixen i respektive territorium de senaste två åren. För det första så är det ju fossila drivmedel man ersätter så utsläppsminskning från förnybar el i transportsektorn ska naturligtvis jämföras med den fossila jämförelsen för drivmedel (94 g CO₂-ekv/MJ) precis som övriga drivmedel och inte utsläppsfaktorn för el motsvarande kolkraft. För det andra räknas inte de fossila utsläppen för den icke förnybara el som används i transportsektorn med i beräkningen. Det är inte ett acceptabelt sätt att räkna. För det tredje så antar man alltså att utsläppen för el som inte är förnybar är 183 g CO₂-ekv/MJ (eftersom det är besparingen som antas

när förnybar el används i transportsektorn). Med tanke på att endast en mindre del av elen i EU är förnybar så är det helt orimligt att elfordon i exempelvis CO₂-normerna betraktas som nollutsläppsfordon, medan biogasfordon som kan ha en utsläppsreduktion på över 100 procent belastas med utsläpp motsvarande fossila förbränningsutsläpp. Det införs politiskt konstruerade och icke verklighetsbaserade beräkningssätt för klimatnytta av el i transporter. Vi måste ha verklighetsbaserade och likvärdiga sätt att räkna mot mål och växthusgasreduktion för alla energislag som baseras på faktiska livscykelutsläpp.

Energigas Sverige anser vidare att revisionen inte bör omfatta ändringar i tekniska delar som GHG-beräkningsregler eller hur restprodukter ska hanteras. Vi motsätter oss tillägget i Annex VI punkt 18:

“Residues that are not included in Annex IX and fit for use in the food or feed market shall be considered to have the same amount of emissions from the extraction, harvesting or cultivation of raw materials, eec as their closest substitute in the food and feed market that is included in the table in part D of Annex V.”

Denna ändring bör strykas då det ändrar betydelsen av restprodukt, komplicerar beräkningar och hämmar utvecklingen av hållbar bioenergi.

Vi tolkar förslaget som att bestämmelserna i REDII avseende vilka råvaror som finns med i Annex IX bibehålls oförändrat vilket är viktigt. Principen om att råvaror inte får tas bort, men att Kommissionen utifrån vissa utvärderingskriterier får lägga till råvaror bör värnas.

Unionsdatabasen bör slopas för förnybara gaser i avsaknad av helhetslösning

Den unionsdatabas som Kommissionen ska sätta upp för att spåra hållbara biodrivmedel föreslås utvidgas från biodrivmedel till att gälla alla flytande och gasformiga förnybara bränslen och bränslen från återvunnet kol. Energigas Sverige avstyrker förslaget tills en fungerande helhetslösning för hur gränsöverskridande handel med förnybara gaser bäst ska hanteras kan presenteras. Kommissionen föreslås dessutom genom delegerad akt att få utvidga kraven om vad som ska rapporteras i databasen, såsom att alla transaktioner av råvaror inklusive avfall och restprodukter, mellanprodukter osv ska rapporteras. Energigas Sverige avstyrker det.

Det är fortfarande mycket oklart hur unionsdatabasen kommer att fungera, hur omfattande administration det kommer innebära och inte minst på vilket sätt det kommer att främja handel med förnybara hållbara bränslen. När det gäller gasformiga biobränslen så finns ännu inga tecken på att unionsdatabasen kommer innebära annat än ytterligare en rapporteringsskyldighet och kontrollmekanism med tillkommande administrativa kostnader som följd. Det finns få tecken på att den kommer att underlätta gränsöverskridande handel och främja användningen av förnybara gaser då det saknar marknadselement såsom omsättningsbara certifikat eller ursprungsgarantier som blir användbara i marknaden. Det är också mycket oklart hur databasen kommer att förhålla sig till de ursprungsgarantier för gas som nu håller på att implementeras runt om i Europa och i Sverige.

Tills det är utrett hur unionsdatabasen kommer att fungera, hur det förhåller sig till ursprungsgarantier och på vilket sätt det kan främja handeln med förnybar gas, så bör förnybara gaser i stället undantas från databasen. I stället bör man i första hand använda sig av systemet med ursprungsgarantier för gas som nu håller på att implementeras och se till att detta blir användbart och på ett bra sätt går att använda tillsammans med krav om hållbarhetskriterier. Den enda kopplingen som görs med ursprungsgarantier är att Kommissionen förslår att eventuella ursprungsgarantier ska annulleras för de volymer förnybar gas som registreras i databasen. I Sverige kommer absoluta merparten av den förnybara gasen behöva uppfylla

hållbarhetskriterierna. Om Kommissionens förslag blir verklighet så kommer all denna gas behöva registreras i databasen och då ska dessutom ursprungsgarantierna annulleras. Då blir ursprungsgarantierna inte längre handlingsbara på marknaden. Vad blir då funktionen med ursprungsgarantierna?

Energigas Sverige anser att i stället för att gå vidare med unionsdatabasen för all hållbar förnybar gas bör lösningar utredas och förslag utformas som bygger på marknadsinstrumentet ursprungsgarantier för att uppnå syftena med spårbarhet, minimering av dubbelräkning och ursprungsmärkning. Man bör utreda möjligheterna för ursprungsgarantier för gas att bli ett instrument för tillgodoräkning i olika regelverk och måluppfyllelser. Med nuvarande förslag ges inga svar utan snarare ökar risken för att parallella administrativa system införs utan att det främjar handel eller användningen av förnybara gaser.

Med vänliga hälsningar,

Maria Malmkvist
Vd

Linus Klackenber
Ansvarig Produktion